

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

مجلة كلية الإلهيات في جامعة بينكول

Bingol University
Journal of Theology Faculty

ISSN: 2147-0774

Cilt: V | Sayı: 10 | Yıl: 2017/2

Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (BÜİFD), yılda iki kez (25 Haziran/25 Aralık) basılı yayımlanan ulusal hakemli bir dergidir.

Bu dergi ulusal ve veri indeksleri ile atf dizin tarafından taranmaktadır.

BÜİFD dergisinde yayımlanan yazıların bilimsel ve hukukî sorumluluğu yazarlarına aittir.

Yayımlanan yazıların bütün yayın hakları yayıncı kuruluşa ait olup izinsiz, kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz ve elektronik ortama aktarılamaz.

Sahibi / Owner / المشرق العام /
(Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Adına)
(On Behalf of Bingol Universty Theology Faculty)
Prof. Dr. Hakan OLGUN

Editör / Editor / رئيس التحرير
Doç. Dr. Thamer HATAMLEH

Editör Yardımcıları / Editorial Assistants /
التحرير مساعد رئيس

Arş. Gör. Muhammed ASLAN
Arş. Gör. Hüsnü TURGUT
Arş. Gör. Eyüp SEVİNÇ

Yazı İşleri Müdürü / Editor in chief
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Şirin AYIŞ

Baskı Yeri ve Tarihi / Publication Place and Date
İstanbul, Aralık 2017

Kapak ve Sayfa Tasarımı
Semal Medya Tasarım Ofisi
semalmedya@gmail.com

Baskı / Printing
Sadık Daşdoğan-Berdan Matbaacılık
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No: 215-216,
Topkapı / İstanbul - Tel: (0212) 613 12 11

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Hakan OLGUN
Prof. Dr. Orhan BAŞARAN
Prof. Dr. Ousama EKHTIAR
Doç. Dr. Mustafa KIRKIZ
Doç. Dr. Nusretin BOLELLİ
Doç. Dr. Abdulsasr SÜT
Doç. Dr. İbrahim ÖZDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Şirin AYIŞ
Yrd. Doç. Dr. İsmail NARİN
Yrd. Doç. Dr. Murat KAYA
Yrd. Doç. Dr. Emrullah ÜLGEN
Yrd. Doç. Dr. Bedrettin BASUĞUY
Yrd. Doç. Dr. Nebi BUTASIM

Yazışma Adresi / Corresponding Adress
Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi 12000
Merkez/BİNGÖL
Tel: +90 (426) 2160005 -Fax: +90 (426) 2160035

Elektronik posta / e-mail
bingolilahiyatdergisi@hotmail.com

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK (Bingöl Üniversitesi) Prof. Dr. Abdulaziz BEKİ (Sebahattin Zaim Üniversitesi) Prof. Dr. Abdurrahman ACAR (Dicle Üniversitesi) Prof. Dr. Abdülaziz BAYINDIR (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Ali AKYÜZ (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Bilal AYBAKAN (İbn Haldun Üniversitesi) Prof. Dr. Cafer Sadık YARAN (On Dokuz Mayıs Üniversitesi) Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCI (Siirt Üniversitesi) Prof. Dr. Erkan YAR (Fırat Üniversitesi) Prof. Dr. Faruk BEŞER (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Fethi Ahmet POLAT (Muş Alparslan Üniversitesi) Prof. Dr. Fuat AYDIN (Sakarya Üniversitesi) Prof. Dr. Gıyasettin ARSLAN (Fırat Üniversitesi) Prof. Dr. Halit ÇALIŞ (Necmettin Erbakan Üniversitesi) Prof. Dr. Hayati AYDIN (Yüzcüncü Yıl Üniversitesi) Prof. Dr. Hüseyin HANSU (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. İbrahim YILMAZ (Atatürk Üniversitesi) Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet ERDEM (Fırat Üniversitesi) Prof. Dr. M. Halil ÇİÇEK (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi) Prof. Dr. M. Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. M. Sait ŞİMŞEK (Necmettin Erbakan Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet KUBAT (İnönü Üniversitesi) Prof. Dr. Muhammed ÇELİK (Dicle Üniversitesi) Prof. Dr. Musa Kazım YILMAZ (Harran Üniversitesi) Prof. Dr. Musa YILDIZ (Gazi Üniversitesi) Prof. Dr. Mustafa AĞIRMAN (Atatürk Üniversitesi) Prof. Dr. Nurettin CEVİZ (Gazi Üniversitesi) Prof. Dr. Osman GÜRBÜZ (Atatürk Üniversitesi) Prof. Dr. Osman TÜRER (Kilis 7 Aralık Üniversitesi) Prof. Dr. Ömer Mahir ALPER (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Ömer PAKIŞ (Hakkâri Üniversitesi) Prof. Dr. Reşat ÖNGÖREN (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Sahip BEROJE (Yüzcüncü Yıl Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet KATAR (Ankara Üniversitesi) Prof. Dr. Şaban Ali DÜZGÜN (Ankara Üniversitesi) Prof. Dr. Şamil DAĞCI (Ankara Üniversitesi) Prof. Dr. Şehmus DEMİR (Atatürk Üniversitesi) Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR (Amasya Üniversitesi) Prof. Dr. Vecdi AKYÜZ (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN (Harran Üniversitesi) Prof. Dr. Eyyüp TANRIVERDİ (Dicle Üniversitesi) Prof. Dr. Necmettin GÖKKİR (İstanbul Üniversitesi) Doç. Dr. Abdurrahman ATEŞ (İnönü Üniversitesi) Doç. Dr. Metin YİĞİT (Dicle Üniversitesi)

Sayı Hakemleri / Referee Board of Thisissue

Prof. Dr. Muhammed ÇELİK (Dicle Üniversitesi), Prof. Dr. Nafez Husein HAMMAD (Islamic University of Gaza/Filistin), Prof. Dr. Levent ÖZTÜRK (Sakarya Üniversitesi), Prof. Dr. Naem A. AL-SAFADI (Islamic University of Gaza/Filistin), Prof. Dr. Yusuf SANCAK (Atatürk Üniversitesi), Prof. Dr. Fayeze ABU OMIR (University of Hail/Suudi Arabistan), Doç. Dr. Harun İŞİK (Erciyes Üniversitesi), Doç. Dr. Mustafa KAYA (Atatürk Üniversitesi), Doç. Dr. Murat DEMİRKOL (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi), Doç. Dr. Yunus CENGİZ (Mardin Artuklu Üniversitesi), Doç. Dr. Qasim Mohammed Ahmed (The Iraqi Universty/Irak), Doç. Dr. Abdulcebbar KAVAK (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi), Doç. Dr. Abdulsasr SÜT (Bingöl Üniversitesi), Doç. Dr. Fadıl AYĞAN (Siirt Üniversitesi), Doç. Dr. Hüseyin GÜNEŞ (Şırnak Üniversitesi), Doç. Dr. Enes ERDİM (Fırat Üniversitesi), Doç. Dr. Mehmet KARATAŞ (Dicle Üniversitesi), Doç. Dr. Recep ASLAN (Muş Alparslan Üniversitesi), Doç. Dr. Mehmet BİLEN (Dicle Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Ramazan ÖZMEN (Yüzcüncü Yıl Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Selahattin YILDIRIM (İnönü Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Mazhar TUNÇ (Hakkari Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Abdhalim ABDULLAH (Mardin Artuklu Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Siddık ÜNALAN (Fırat Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Oktay BOZAN (Dicle Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Bünyamin AÇIKALIN (Kilis 7 Aralık Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Mahsum AYTEPE (Muş Alparslan Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÖZLİ (Fırat Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Kasım ERTAŞ (Şırnak Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Mustafa Selim YILMAZ (Karabük Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Muhammed ÇETKİN (Bingöl Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Hatice TOKSÖZ (Süleyman Demirel Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Ahmet Emin SEYHAN (Kafkas Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Mahmod AL-HASAN (Dimaşk Arapça Dil Merkezi/Suriye).

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Editörden / *Editorial* 9-10

Makaleler / Articles

Akademik Tefsir Araştırmalarında İnterdisipliner Yöntem ve Önemi /
The Importance and Place of Interdisciplinary Method in Academic Tafsir Researchs
Emrullah ÜLGEN 11-32

سمات المنهج النقدي عند المحدثين

Hadisçiler Nezdinde Tenkid Yöntemin Özellikleri/

Critical Approach Characteristics of Hadith Scholars

محمد علي قاسم العمري 33-70

Bingöl Hâlidî Geleneğinin Medrese Boyutu/

Madrasa Dimension of Khalidî Tradition in Bingol

Mehmet Şirin AYIŞ 71-94

Mihne Olayı, Cerh-Ta'dîl ve Buhârî/

The Event of Mihna, al-Jarh wat-Ta'deel and Bukhari

Mustafa TAŞ 95-106

الكهّان الجاهليّون وبشائرهم بالنبيّ قبل مبعثه (دراسة أدبية تاريخية)

Cahiliye Dönemi Kâhinleri ve Peygamberimiz Hakkındaki Müjdeleri/

The Ignorant (Al-Jahiliyyîn) Priests' Indications About the Prophet Muhammad Before his Birth

حسين أسود – ياسين جمول 107-132

علم الفروق وتطبيقاته في علم الحديث النبوي

Bilimde Farklılıklar ve Hadiste Bilimin Uygulamaları/

The Science of Differences and Its Applications in Hadith Science

سعد فجحان الدوسري 133-166

Yedinci Haçlı Seferi: el-Melikü'l-Muazzam Tûrânşâh,

Saint Louis ve Mansûra Savaşı/

The Seventh Crusade: al-Malik al-Muazzam Tûranshah,

Saint Louis and Battle of al-Mansûrah

Bedrettin BASUĞUY 167-201

XVI. Yüzyıl Osmanlı Ahlak Felsefesinin Köklerini

İlkçağ'da Aramak: Aristoteles ve Kınalızâde Ali'de Aile Ahlakı/

Searching the Roots of the XVI Century Ottoman Moral Philosophy in the First

Age: Family Ethics in Aristotle and Kinalizade Ali

Süleyman TAŞKIN 203-230

el-İhbâr bi'l-lezî Metodu ve Arap Dili Gramerindeki Yeri/
The Style of İhbâr bi al-Lathy and it's Importance in Arabic
Selman YEŞİL 231-244

Muhammed Âbid el-Câbirî'ye Göre İrfânîlerin Nübüvvet Anlayışları/
The Understanding of Being of a Messenger of Allah in the Muslim Gnostic
Movements to Muhammed Abed Al Jabri
Erkan BAYSAL.....245-268

Tabakat Kitapları ve Hadis İlmine Sağladıkları Faydalar/
Strata (Tabakat) Books and Benefits of Tabakat Books to Hadis Science
Muhammed ASLAN.....269-290

İlk Dönem İslâm Medeniyeti ve Dayandığı Birtakım Temel Dinamikler/
Early Islamic Civilization and Certain Basic Dynamics It Depended
Hakan CAN.....291-316

Çeviriler/Translations

Fahreddîn er-Râzî'nin Kelâm İlmine Dair Risalesi
Çev.: Hüsnü TURGUT 317-324

Allâme Ebû Bekr es-Sûrî'nin "el-Luma' fi 'İlmi'l-Vad"
Adlı Risalesinin Notlandırılmış Çevirisi
Çev.: Sahip AKTAŞ.....325-332

Kitap Tanıtımları/Book Reviews

Fıkhü'l-umrânî'l-İslâmî min hilâli'l-arşifi'l-Osmâniyyi'l-Cezâirî
Mustafa Ahmed b. Hamûş, Dârü'l-buhûs, Dubâi 1421/2000, 314 s.
Muhittin ÖZDEMİR.....333-338

Tasavvufun Oluşumu
Şeriat-Hakikat İlişkisi Abdullah Kartal, Emin Yay., Bursa 2015, 272 s.
Süleyman Arif ORAN 339-344

İslam Felsefesi Tarihi
H. Ömer Özden, Bilge Kültür Sanat Yay., İstanbul 2017, 200 s.
Süleyman TAŞKIN 345-349

İslam Felsefesi ve Problemleri
Fazlur Rahman, (çev. Ömer Ali Yıldırım-Mehmet Ata İz),
Otto Yay., İstanbul 2015, 261 s.
Sadi YILMAZ 351-360

Beş seneden beri kesintisiz olarak yayım hayatını sürdüren dergimizin 10. sayısını sizlere sunmanın mutluluğunu ve gururunu yaşıyoruz.

Gelişme adına sürekli değişim içerisinde olan dergimizi, günden güne ulusal ve uluslararası indekslerin alt yapılarına uygun hale getirmekteyiz. Bunun için 9. sayımızla birlikte yayımlanan makalelerimize makalelerin geliş ve kabul tarihlerini ekledik. Bunun yanında “Öz”, “Abstract” ve “Keywords” gibi teknik kavramların yazımında birlik sağladık.

Elinizde bulunan bu yeni (10.) sayımızda ise daha köklü değişikliklere imza attık. Bu anlamda dergimizin “Yayım İlkeleri” ile “Yazım İlke ve Kurallarını” yenileyerek uluslararası standartlara uygun hale getirdik. Dipnot ve kaynakça kullanımında, uluslararası indekslerin kabul ettiği “Chicago Dipnot ve Kaynakça Sistemini” esas aldık ve dergimizin yazım ilke ve kurallarına ekledik. Pek çok detay içeren bu değişikliklerle birlikte dergimizde metin, dipnot ve kaynakça birliği sağladık. Yayımlanmak üzere dergimize gönderilen makalelerin, intihal programından geçirilmesine karar verdik. Böylece dergimizi birçok yönüyle uluslararası düzeye uygun hale getirdik. İSAM İlahiyat Makaleleri Veri Tabanıyla TUBİTAK ULAKBİM bünyesinde hizmet veren DergiPark’ta yayımlanan dergimizi, bu değişikliklerle birlikte uluslararası standartlarda bulunan dergilerle yarışabilecek hale getirdik.

Dergimizin kalitesini artırma adına bu sayımızda dergimizin amaç ve kapsamı doğrultusunda belirttiğimiz yeni Yayım İlkeleriyle Yazım İlke ve Kurallarına uymada titiz davrandık. Yayımladığımız tüm çalışmalarını, en ince detayına kadar inceledik ve bütün makaleleri intihal programından geçirdik. Bununla birlikte gözümüzden kaçan hatalar konusunda affınıza sığınıyor insanoğlunun yaptıklarının eksikten uzak kalamayacağını itiraf ediyoruz.

Dergimizin bu sayısına, Nisan-Ekim 2017 tarihleri arasında farklı alanlarda 25 çalışma gönderilmiş olup hakemlerin ve yayım kurumumuzun değerlendirmeleri neticesinde 18 tanesinin yayımlanması uygun görüldü. Bu anlamda elinizdeki sayıda 12 makale, 2 çeviri ve 4 kitap tanıtımını siz değerli okuyucularımızın hizmetine sunuyoruz.

Bu vesile ile dergimize, gönderdikleri yazılarla katkı sunan yazarlarımıza, yaptıkları değerlendirmelerle katkı sunan hakemlerimize, yayım ve danışma kurullarımıza, katkılarını esirgemeyen fakülte idarecilerimize ve dergimizin basımında maddi yükü üstlenen üniversitemiz İdari ve Mali

İşler Daire Başkanlığına teşekkürlerimizi arz ediyoruz. Aynı şekilde dergimize gönderilen yazıların ön değerlendirmesinden tutun son okumasına kadar bütün aşamalarda titiz çalışmalar sergileyerek dergimizin kusursuz bir şekilde elinize ulaşması için emek sarf eden editör yardımcılarımız Arş. Gör. Muhammed Aslan, Arş. Gör. Hüsnü Turgut ve Arş. Gör. Eyüp Sevinç bey efendilere sonsuz teşekkür ediyoruz.

25 Haziran 2018 tarihinde yayımlanacak 11. sayımızda buluşmak dileğiyle...

Doç. Dr. Thamer HATAMLEH